

Etiske retningslinjer for leverandører til Lett-Tak Systemer AS

Code of Conduct

Innledning

Våre etiske retningslinjer for leverandører

Lett-Tak Systemer AS har utarbeidet en etisk standard for virksomhetens forventninger til våre leverandører. Formålet med disse etiske retningslinjene er å sikre at våre leverandører har en forretningspraksis som er i samsvar med grunnleggende krav til å drive etisk og ansvarlig virksomhet på. Disse retningslinjene definerer minimumsstandarder som leverandørene må respektere når de gjør forretninger med Lett-Tak Systemer AS.

De etiske retningslinjene beskriver hovedprinsipper for hvordan Lett-Tak Systemers leverandører skal etterleve krav i gjeldende lover og regler, og sentrale FN- og ILO konvensjoner. Alle leveranser til Lett-Tak Systemer skal være forenelig med beskrevne krav og forventninger.

Det forventes at alle leverandører er kjent med og etterlever de etiske retningslinjene (Code of Conduct).

Omfang og ansvar

Disse etiske retningslinjene gjelder for leverandører, underentreprenører og samarbeidspartnere (heretter samlet omtalt som leverandør) som Lett-Tak Systemer gjør forretning med. Leverandøren plikter å videreføre tilsvarende bestemmelser mot alle underleverandører og kontraktsmedhjelpere.

Eventuelle brudd eller avvik på Lett-Tak Systemers etiske retningslinjer for leverandører innebærer brudd på hele eller deler av kontraktsforholdet.

Etterlevelse av lover, regler og konvensjoner

Leverandøren skal overholde Lett-Tak Systemers Code of Conduct, relevant lovgivning og internasjonalt anerkjente konvensjoner. Leverandøren plikter å holde seg informert om, og rette seg etter, de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og vedtak som gjelder for leverandørens virksomhet. Leverandøren skal også respektere menneskerettigheter og arbeidsrettigheter som nedfelt i internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning i alle land som leverandøren opererer i.

Det forventes at leverandører har utarbeidet egne bærekrafts mål og jobber aktivt for å nå FNs bærekrafts mål.

I tilfeller hvor internasjonalt anerkjente konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde, så langt dette er innenfor gjeldende lovgivning.

Arbeidsstandarder

Menneskerettigheter

Leverandøren skal respektere og påse at de ikke medvirker til krenkelse av internasjonale anerkjente menneskerettigheter.

Personvern

Leverandøren skal sikre at personvernet ivaretas og at det ikke forekommer urettmessig bruk eller deling av data, informasjon eller materiale. Alle fortrolige opplysninger skal behandles på en etisk og forsvarlig måte i samsvar med gjeldende regelverk.

Miljø og Klima

Leverandøren skal overholde nasjonale og internasjonale miljøstandarder.

Leverandøren skal praktisere kontinuerlig forbedringsarbeid for å redusere negative effekter på miljø og helse i hele verdikjeden, fremme bærekraftig ressursbruk og minimere klimagassutslipp. Det forventes at det utøves en føre var-tilnærming i tilknytning til forurensning, miljørisiko og andre miljø- og klimautfordringer.

Diskriminering

Leverandøren skal ikke tolerere noen form for diskriminering eller trakassering.

Med diskriminering menes forskjellsbehandling basert på kjønn, alder, etnisitet, seksuell legning eller religion, eller annet grunnlag som er forbudt ved lov. Med trakassering menes utsettelse for negative handlinger over tid fra en eller flere personer.

Det forventes at leverandøren fremmer likestilling i ansettelsesforhold.

Ansettelsesforhold

Leverandøren skal sikre at lovpålagte arbeidsbestemmelser overholdes og at ansatte mottar skriftlige ansettelseskontrakter som beskriver ansettelsesforholdet på et språk som den ansatte forstår.

Leverandøren skal påse at det gis godtgjørelser som møter enhver nasjonal lovmessig standard for minimumslønn. Lønnen, inkludert nødvendige tillegg, skal være skriftlig avtalefestet og overføres til de ansatte til avtalt tid. Alle ansatte skal ha rett til tilfredsstillende ferie med lønn.

Arbeidsretten og arbeidslovgivningen der produksjonen finner sted skal etterleves.

Helse, miljø og sikkerhet

Leverandøren skal sikre at alle ansatte har et sunt og sikkert arbeidsmiljø i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder og nasjonal lovgivning. Leverandøren plikter å

kontrollere yrkesrisiko og etablere tiltak for å forhindre ulykker og yrkesmessige sykdommer, herunder tegne alle lovpålagte forsikringer.

Leverandøren skal tilby regelmessig opplæring for å sikre at de ansatte har tilfredsstillende kompetanse i tilknytning til helse- og sikkerhet. Ved behov skal de ansatte bli utstyrt med hensiktsmessig personlig sikkerhetsutstyr og få opplæring i dette.

Når de ansatte tilbys losji skal leverandøren sikre tilfredsstillende boforhold som møter grunnleggende behov.

Tvangsarbeid

Det skal ikke under noen omstendighet foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

Leverandøren skal sørge for at alle ansatte står fritt til å avslutte arbeidsforholdet etter å ha meddelt dette med arbeidsgiver på en rimelig måte. Ansatte skal ikke behøve å deponere penger, identitetspapirer eller lignende i den hensikt å bli ansatt eller opprettholde et ansettelsesforhold.

Barnearbeid

Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Barn i skolepliktig alder eller under 15 år skal ikke utføre arbeid som kan være til skade for deres utdanning.

Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med overnevnte skal ikke forekomme.

God forretningsskikk

Korrupsjon og andre ulovlige forretningsmetoder

Lover og regler knyttet til korrupsjon, bestikkelser, bedrageri og annen ulovlig forretningsvirksomhet skal overholdes. Leverandøren skal ikke direkte eller indirekte tilby eller motta noen form for utilbørlig fordel i den hensikt å skaffe personlige eller forretningsmessige fordeler.

Hvitvasking

Leverandøren skal avstå fra alle former for hvitvasking. Gjeldende skatteregler skal følges og skatteunndragelser er ikke akseptert.

Konkurransen

Leverandøren skal ikke forårsake eller være del av noen form for avtale, aktivitet eller ordning som har til virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen. Ulovlig samarbeid om prising, ulovlig markedsamarbeid eller annen form for atferd som medfører brudd på konkurranselovgivningen er ikke akseptabelt.

Interessekonflikter

Leverandøren skal unngå situasjoner som kan skape interessekonflikt i samarbeid med Lett-Tak Systemer. Leverandøren plikter ugrunnet opphold å gjøre Lett-Tak Systemer oppmerksom på forhold som kan skape interessekonflikt ved gjennomføring av oppdraget.

Varsling ved brudd på etiske retningslinjer

Leverandøren plikter uten ugrunnet opphold å varsle Lett-Tak Systemer om brudd eller kvalifisert mistanke om brudd på de etiske retningslinjene.

Varslingsplakaten gjelder både forhold i leverandørens egen virksomhet og forhold hos underleverandører i hele kontraktskjeden.

Dokumentasjon

Dokumentering av etterlevelse

Leverandøren er forpliktet til å etterleve de krav og forventinger som kommer frem av de etiske retningslinjene. Lett-Tak Systemer kan kreve dette arbeidet dokumentert innen rimelig tid på en eller flere av følgende måter:

- a) Egenerklæring fra leverandør
- b) Redegjørelse for hvor varer blir produsert
- c) Oppfølgingssamtaler med Lett-Tak Systemer
- d) Egen eller uavhengig tredjeparts kontroll av arbeidsforholdene på produksjonssted

Lett-Tak Systemer kan til enhver tid kreve fremlagt dokumentasjon for eller kontrollere om kravene er oppfylt.

Innsynsrett

Lett-Tak Systemer skal ha innsyn i alle nødvendige systemer, blant annet økonomi, lønns- og arbeidsvilkår. Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse.

Leverandøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn i 3 år etter siste betaling har funnet sted.

Leverandøren skal sikre at Lett-Tak Systemer har tilsvarende innsynsrett hos leverandørens underleverandører.

Rett til kontroll på produksjonssted

Lett-Tak Systemer forbeholder seg retten til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller på produksjonssted hos leverandør og/ eller underleverandør i kontraktsperioden.

Reaksjoner

Kontraktsbrudd

Brudd på Lett-Taks Systemers etiske retningslinjer for leverandører utgjør et kontraktsbrudd som kan medføre reaksjoner.

Reaksjoner ved brudd på etiske retningslinjer

Brudd på etiske retningslinjer skal rettes. Leverandøren plikter å foreta retting for egen regning og/eller pålegge underleverandør å foreta slik retting, innen en rimelig frist fastsatt av Lett-Tak Systemer. Utført retting skal dokumenteres skriftlig og retting av bruddet anses ikke å ha funnet sted før det foreligger nødvendig dokumentasjon.

Ved brudd kan Lett-Tak Systemer også pålegge leverandøren å stanse alle leveranser og arbeider. Lett-Tak Systemers direkte økonomiske tap som en slik stans medfører, samt leverandørens kostnader, dekkes av leverandøren.

Ved vesentlig brudd på etiske retningslinjer, kan Lett-Tak Systemer heve kontrakten med øyeblikkelig virkning. Gjentatte brudd vil alltid kunne anses som vesentlig kontraktsbrudd. Det samme gjelder dersom leverandøren unnlater å rette.